

#EENZAAMHEID

De leerlingen denken na over het begrip eenzaamheid in de online wereld. Ze maken kennis met een aantal verhalen van mensen die zich eenzaam voelen. Vervolgens doen zij een oefening waarbij ze zich leren inleven in een ander.

LESOPBOUW

- Introductie: Terugkoppeling vorige les (5 min)
- Verdieping: Wat is eenzaamheid? (20 min)
- Doen: Je inleven in een ander (30 min)
- Afronding (5 min)

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding
- Klik door de slides voor op het scherm
- Print de kaartjes van de doe-opdracht uit en knip ze uit (per tweetal één kaartje).

- Optie: maak een map aan voor de fotoresultaten van de doe-opdracht
- In deze les gaat het over het spannende en kwetsbare onderwerp eenzaamheid. Er wordt ook gevraagd op de visie van de leerlingen op eenzaamheid. Het is belangrijk om de veiligheid hierbij te waarborgen. De [Social-norm theory](#) laat zien dat je als docent en als klas constant een sociale norm stelt, door wat je zegt en doet. Probeer zo snel mogelijk een positieve norm te stellen.

Dat betekent dus dat wanneer een leerling tijdens de vraag 'Wat versta je onder eenzaamheid?' hier negatief op antwoordt, je dit als docent direct tegenspreekt / deze norm ontkracht. Zo blijven leerlingen in de groep zich veilig voelen: ze zien dat de docent het afkeurt, en daarmee wordt de norm direct bijgesteld naar: "zo gaan we dus niet met elkaar om. Iedereen mag er zijn."

Domein curriculum 2021	Leerdoelen digitale vaardigheden	Kerdoelen	21st century skills
Digitaal burgerschap DG 5.1 De digitale burger	Mediawijsheid De leerling herkent wanneer mediaboodschappen, vooroordelen, rolpatronen en ideologieën bevestigen en versterken. De leerling kent effecten van de verschillende technieken in het produceren van (digitale) media. De leerling beseft dat het format van de mediaboodschap de inhoud die wordt overgedragen bepaalt. De leerling weet de effecten van het toenemend digitale mediagebruik op het menselijk bestaan te benoemen Ict basis vaardigheden: de leerling kan beeldbewerking software voor video's en foto's gebruiken op basis van vooropgestelde criteria.	Mens en maatschappij 43: De leerling leert over overeenkomsten, verschillen en veranderingen in cultuur en levensbeschouwing in Nederland, leert eigen en andermans leefwijze daarmee in verband te brengen, en leert de betekenis voor de samenleving te zien van respect voor elkaars opvattingen en leefwijzen, en leert respectvol om te gaan met de seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.	Creatief denken Sociale & culturele vaardigheden

INTRODUCTIE

OPENINGSSlide

#Eenzaamheid

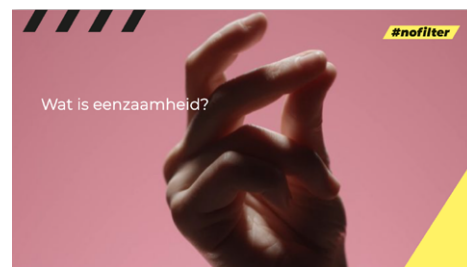
VERDIEPING

SLIDE 1, KLASSIKAAL

Vraag de leerlingen wat zij verstaan onder eenzaamheid.

Laat de leerlingen eerst voor zichzelf nadenken en het opschrijven in hun werkboek.

Maak eventueel een mindmap op het bord of maak samen een online wordcloud met de tool [Mentimeter](#).

SLIDE 2, KLASSIKAAL

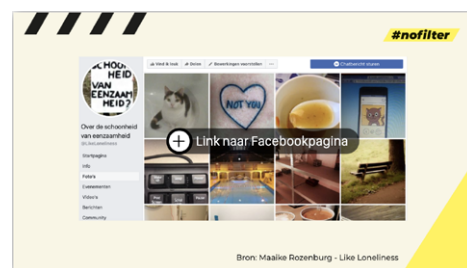
Lees de definitie voor of laat hem voorlezen door de leerlingen.

SLIDE 3, KLASSIKAAL

Vertel: voor sommige mensen in eenzaamheid een inspiratiebron. Veel liedjes, boeken en kunstwerken gaan over eenzaamheid. Ontwerper en kunstnares Maaïke Rozenburg vraagt zich af: wat is de schoonheid van eenzaamheid? Op Facebook verzamelt ze foto's. Hierdoor hoopt ze dat mensen zich minder schamen voor eenzaamheid en er ook de schoonheid van inzien.

https://www.facebook.com/pg/LikeLoneliness/photos/?ref=page_internal

Open de link en klik door de foto's.

Vraag de leerlingen:

- Welke foto vind jij passen bij eenzaamheid?

► Eventueel kun je de leerlingen later als huiswerkopdracht een foto opdracht meegeven met de vraag: hoe ziet eenzaamheid er voor jou uit?

Meer kunstwerken over eenzaamheid op: <https://vooreenzaamheid.nl>

SLIDE 4, KLASSIKAAL

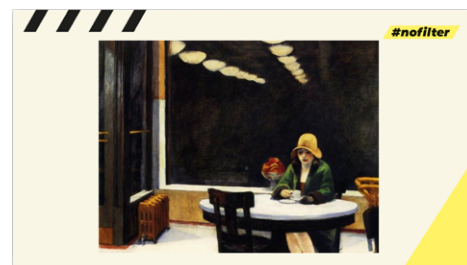
Kijk naar het kunstwerk.

Vraag de leerlingen:

- Wat gebeurt hier?
- Waar zie je dat aan?
- Wat zien we nog meer?

Herhaal dit een aantal keren.

Vertel daarna dat dit een schilderij is van Edward Hopper (Automat, 1927). De schilder maakte veel schilderijen van de stad. Hij liet zien dat juist in een drukke stad mensen zich alleen of eenzaam kunnen voelen.

SLIDE 5, KLASSIKAAL

Vertel: het beeld is er vaak dat vooral oudere mensen zich eenzaam voelen. Maar mensen van alle leeftijden, ook jongeren, kunnen zich eenzaam voelen. Geef de leerlingen vooraf de opdracht om aantekeningen te maken bij de video. Ze schrijven in hun werkboek uitspraken op die ze opvallend vinden. Bekijk de video samen met de leerlingen.

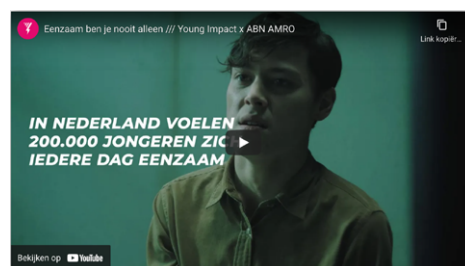
Vraag daarna:

- Wat heb je opgeschreven?
- Hoe denk je dat de jongeren zich voelden?
- Wat zou jij hebben gedaan als je hen was?
- Wat zou je deze jongeren aanraden als ze vrienden van je waren?

SLIDE 6, KLASSIKAAL

Online eenzaam

Bekijk de video met de leerlingen. Klik daarna door naar de volgende slide.

SLIDE 7, KLASSIKAAL

Vraag: maken social media ons eenzamer of juist niet?

Vraag de leerlingen om hierover na te denken en de kolom (in het werkboek of op LessonUp) in te vullen met kenmerken van social media die volgens hen al dan niet eenzaam maken.

Het resultaat kan er bijvoorbeeld zo uit zien:

Eenzaam	Niet eenzaam
- Geen lichaamstaal - Ver van elkaar af - Alleen perfecte plaatjes - Je laat niet zien hoe je je echt voelt	- Contact met mensen over de hele wereld - Contact met mensen die van dezelfde dingen houden - Altijd iemand om mee te praten of te gamen - Durf meer te zeggen

SLIDE 8, KLASSIKAAL

Praat met de leerlingen over het effect van corona op eenzaamheid. Vertel dat steeds meer mensen zich eenzaam voelden tijdens de lockdown.

Vraag of de leerlingen of zij dat in hun omgeving hebben gezien of er in de media verhalen over hebben gehoord en of zij die willen delen.

DOEN

SLIDE 9, GROEPSWERK

Vertel:

Eenzaamheid gaat over het gevoel dat je geen contact hebt met anderen. Je inleven in een ander noemen we empathie. Mee kunnen voelen met iemand anders, en andersom: dat iemand met jou mee leeft, kan helpen tegen eenzame gevoelens. We gaan hiermee oefenen door middel van een foto-opdracht.

Leg de opdracht uit:

De leerlingen werken in tweetallen. Ze krijgen straks een briefje met daarop een casus beschreven. Elke casus gaat over een jongere die door of rond school loopt en daar bepaalde gevoelens bij heeft. De leerlingen gaan de wandeling door de school fotograferen vanuit het oogpunt van deze jongere. Daarbij proberen ze het gevoel van de jongere zo goed mogelijk te verbeelden. Ze maken een fotoserie van vijf foto's.

Casussen:

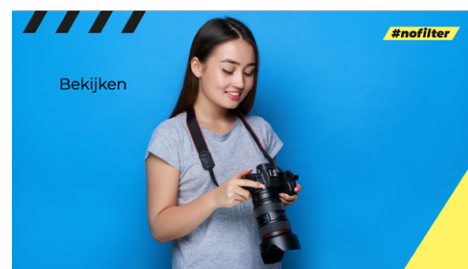
- Een brugklasser die voor het eerst op school is en alles heel spannend vindt
- Een leerling die zojuist een 9,5 heeft gehaald en trots is
- Een leerling die gepest wordt en hoop dat hij niet op valt
- Een leerling die thuis voor haar moeder zorgt en veel zorgen aan haar hoofd heeft
- Een leerling die kwaad is en elk moment kan gaan vechten
- Een leerling die zich alleen voelt door de corona maatregelen

Geef tips aan de leerlingen. Als je een bepaald gevoel wil overbrengen met kun je spelen met standpunt (hoog of laag) en kader (dichtbij en ver weg). Ook kun je in je smartphone simpel foto's wat bewerken, bijvoorbeeld wat donkerder of juist heel licht. Denk ook aan de foto's van Maaïke Rozenburg die ze aan het begin van de les zagen. Met een enkel beeld kun je een gevoel overbrengen.

NB: Als dit teveel werk is in deze les, kun je dit ook als huiswerk meegeven.

SLIDE 10, TERUGKOPPELING

Vraag de leerlingen om hun foto's naar je op te sturen of in een map te plaatsen op het online communicatiesysteem van de school. Bekijk samen de fotoseries. De leerlingen proberen van elkaar te raden welk gevoel ze over willen brengen met de foto's.

AFRONDING

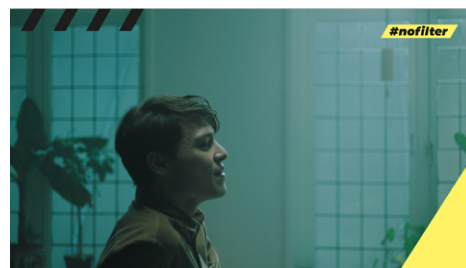
SLIDE 11, KLASSIKAAL

Kijk met de jongeren terug op de les. Ze hebben nagedacht over eenzaamheid en over de verschillende manieren waarop je eenzaamheid kun verbeelden en beleven. Ze hebben nagedacht over online eenzaamheid en een fotografie-opdracht gedaan. Volgende les ontdekken ze wat er helpt tegen eenzaamheid: verbinding.

Wat kun jij betekenen voor iemand die zich alleen voelt? Hebben jullie al ideeën voor je eigen challenge? Schrijf ze op op de laatste pagina van het werkboek, daar kun je in les vijf naar terugkijken.

Wijs de leerlingen eventueel nog op deze website, waarop initiatieven beschreven staan voor jongeren met eenzame gevoelens.

<https://youngimpact.nl/samen/eenzaam/>

Kaartjes die de docent uit kan knippen:

Een brugklasser die voor
het eerst op school is en
alles heel spannend vind

Een leerling die zojuist een
9,5 heeft gehaald en trots is

Een leerling die gepest
wordt en hoopt dat hij niet
op valt

Een leerling die thuis voor
haar moeder zorgt en veel
zorgen aan haar hoofd heeft

Een leerling die kwaad is
en elk moment kan gaan
vechten

Een leerling die zich alleen
voelt door de corona
maatregelen